

4.6.2025

Kansallisen ilmansuojeluohjelman 2030 toimeenpanoverkon kokous

Aika	15.5.2025 klo 10.00-12.00
Paikka	Arppeanum, Snellmaninkatu 3, kokoushuone Arppe, sekä Teams
Osallistujat	Oili Rahnasto, ympäristöministeriö, kokouksen puheenjohtaja Katja Ohtonen, ympäristöministeriö, kokouksen sihteeri Tia Laine-Ylijoki-Laakso, ympäristöministeriö Antti Wemberg, ympäristöministeriö Ilkka Hippinen, ympäristöministeriö Tuuli Ojala, liikenne- ja viestintäministeriö Mikko Paunio, sosiaali- ja terveysministeriö Niko Karvosenoja, Suomen ympäristökeskus Taina Siponen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos Kaisa Mäntynen, Suomen Kuntaliitto ry Jarkko Niemi, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY Sirkku Manninen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry Helena Sivula, Metsäteollisuus ry Airi Kulmala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry Suvi Haaparanta, Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut Jenni Väisänen, Kainuun ELY-keskus Mia Westman, Ålands landskapsregering Lisäksi kutsuttuna asiantuntijana: Jaakko Kuisma, ympäristöministeriö, asialistan kohta 6

1. Kokouksen avaus

Toimeenpanoverkon puheenjohtaja Oili Rahnasto avasi kokouksen.

2. Asialista hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen (28.11.2024) muistio on Hankeikkunassa kohdassa Asiakirjat ([linkki](#)) ja Tiimerissä. Lisäksi muistion toimitettiin sähköpostitse toimeenpanoverkon jäsenille kokouksen jälkeen.

4. Muutokset jäsenistöön

Toimeenpanoverkon puheenjohtaja, hallitusneuvos Oili Rahnasto luopuu puheenjohtajuudesta. Uusi puheenjohtaja on yksikön päällikkö, lainsäädäntöneuvos Tia Laine-Ylijoki-Laakso ympäristöministeriöstä.

Neuvotteleva virkamies Sami Rinne ympäristöministeriöstä luopuu jäsenyydestä. Uusi jäsen ympäristöministeriöstä on erityisasiantuntija Antti Wemberg.

Erityisasiantuntija Kaisa Mäntynen Kuntaliitosta on uusi jäsen (aiemmin varajäsen). Ympäristöpäällikkö Päivi Paavilainen Kuntaliitosta on uusi varajäsen. Tommi Maasilta ei ole enää Kuntaliiton edustaja toimeenpanoverkossa.

Virallinen nimityspäätös yllä mainituista muutoksista tehdään kokouksen jälkeen.

Muista muutostarpeista voi ilmoittaa Katja Ohtoselle mahdollisimman pian, niin ne ehtivät mukaan samaan nimityspäätökseen.

5. Ajankohtaista Göteborgin pöytäkirjan (GP) päivityksestä

Jaakko Kuisma piti tilannekatsauksen GP:n päivityksestä. Esitys on Tiimerin kokousaineistoissa.

GP päivitys alkoi virallisesti vuoden 2023 lopussa. Tavoitteena on saada päivitys valmiiksi vuoden 2026 lopussa. Päivitys tapahtuu samanaikaisesti NECD:n arvioinnin ja mahdollisen päivityksen kanssa. Näillä näkymin on selvää mm. työohjelman perusteella, että GP:n päivitys viivästyy. Realistinen arvio on, että päivitys saataisiin päätöksen vuoden 2028 kuluessa.

Joulukuussa 2024 toimeenpanevan elimen (Executive Body) kokouksessa todettiin, että pöytäkirjan keskeistä sisältöä jatkossakin ovat osapuolikohtaiset päästövähennystavoitteet. Keskusteluissa on ollut mm. yhteinen terveyshaittojen vähentämistavoite. Terveystavoitteen lisäksi tehdään pohjatyötä luontotavoitteen asettamista varten.

Yksi keskeinen päivitykseen liittyvä kysymys on metaanipäästöjen pienentäminen alailmakehän otsonipitoisuuksien pienentämiseksi. Tätä teemaa pyritään edistämään vuoden 2025 aikana. Todennäköisesti metaanille ei kuitenkaan ole tulossa sitovia päästökattoja.

GP:n tekniset liitteet päivitetään käytännössä kaikilta osin. Tarkoituksena on laatia yksi liite kiinteille päästölähteille ja yksi liikkuville päästölähteille. Teknisten

liitteiden eri osien sitovuus/ohjeellisuus on keskeinen neuvotteluissa käsiteltävä asia. Pöytäkirjan alla on nyt kommentoitavana päivitetty kiinteinen päästölähteiden ohjeistus ([linkki](#)) ja siihen liittyvät kaksi teknistä dokumenttia.

GP:n pientä ratifiointiastetta pyritään nostamaan ilman että ympäristökunnianhimoa merkittävästi lasketaan.

EU:n kanta GP:n tarkistamiseen hyväksyttiin joulukuussa 2024. Tässä vaiheessa neuvotteluja EU:n kanta on varsin yleisluonteinen perustuen nykyainsäädäntöön ja kansainvälisiin velvoitteisiin.

Neuvottelujen edetessä tullaan Suomen kanta GP:n tarkistamiseen päivittämään. EU:n kanta tullaan todennäköisesti päivittämään viimeistään vuoden 2026 alkupuolella.

Kokouksessa käytiin keskustelua mm. seuraavista asioista:

- Kiinteitä lähteitä koskevan liitteen soveltamisala on käytännössä kaikki suurista teollisuuslaitoksista kotitalouksien pienpolttolaitteisiin. Pienpolttolaitteita koskien käytiin keskustelu mm. siitä, että liitteitä sovelletaan uusiin, teollisesti valmistettuihin laitteisiin, eli olemassa oleva laitekanta ja ns. itsemuuratut tulisijat ovat soveltamisalan ulkopuolella.
- Terveyshaittojen vähentämisen 50 %:n vähentämistavoitteesta tulee kollektiivinen, ei-sitova tavoite. Suomelle allokoitava osuus olisi näin ollen käytännössä pienempi kuin 50 %, koska täällä ilmanlaatu on jo nyt hyvä.
- Metaani on vahvasti ilmastopuolella esillä oleva kasvihuonekaasu, jolla on myös ilmanlaatuvaikutuksia, sillä metaani on alailmakehän otsonin prekursori. Käytännössä Keski-Euroopassa alailmakehän otsonin väheneminen on pysähtynyt, ja pääsyy tälle on, että metaanipäästöjä ei ole saatu käännettyä laskuun. Metaanin yhteys ilmanlaatuun on siis vahva, ja sen takia metaanipäästöjen vähentämistä halutaan vahvistaa myös GP:n alla.
- Alailmakehän otsoni aiheuttaa kasvillisuusvaurioita.
- Mustahiili ei ole yhtä aktiivisesti mukaan GP:n päivitykseen liittyvissä keskusteluissa kuin 10 vuotta sitten. Tarkoituksena on, että hiukkasten päästösääntelyn tiukentuminen laskee samalla myös mustahiilipäästöjä.
- Keskusteltiin tulisijojen ja kattiloiden ekosunnitteludirektiivin luonnoksesta, jonka komissio julkaisi tammikuussa. Jäsenmaat esittivät luonnoksesta runsaasti kritiikkiä, ja luonnos vedettiin pois. Jäsenmailta on nyt pyydetty alustavia kommentteja aiheesta.

6. Päästökattodirektiivin (NECD) arvioinnin tilannekatsaus

Katja Ohtosen esitys on Tiimerin kokousaineistoissa.

Päästökattodirektiivin arviointi on meneillään komissiossa ([linkki](#)). Arvioinnin kohteena on mm., miten NECD on onnistunut vähentämään ilmansaasteiden kansallisia päästöjä ja siten vähentämään terveys- ja ympäristöhaittoja.

Aiemmat vaiheet

Arvioinnin valmisteleva kuuleminen (Call for evidence) oli 15.2.-14.3.2024. Taustaraportti Second NECD Implementation Report julkaistiin 30.7.2024 ([linkki](#)). Sidosryhmätapaaminen oli 14.10.2024 Brysselissä ja etänä. Avoin julkinen kuuleminen (Public Consultation) ja kohdennettu sidosryhmäkuuleminen (Targeted Stakeholder Consultation) olivat avoinna 3.9.-26.11.2024. Suomi toimitti vastauksensa kohdennettuun sidosryhmäkuulemiseen.

Lisäksi asiaa on käsitelty komission vetämässä jäsenmaiden NECD-asiantuntijoiden verkostossa.

Vuosi 2025

Sidosryhmäkuulemisen jälkeen komissiolla oli vielä joillakin osa-alueilla tietopuutteita, joten komission konsultti lähestyi jäsenmaita vielä täsmäkysymyksillä (Data Gap Survey). Tietopuutteita oli esimerkiksi koskien päästövähennystoimenpiteiden toteutuksen kustannuksia, NECD:n hallinnollisia kustannuksia, potentiaalisia tapoja direktiivin yksinkertaistamiseksi sekä NECD:n liitteen III osan 2 maatalouden päästövähennystoimien toimeenpanoa ja vaikuttavuutta. Suomi vastasi tietopuutteita koskeviin kysymyksiin.

Taustaraportti The Forth Clean Air Outlook (CAO4) julkaistiin (myös suomeksi) 3.3.2025 ([linkki](#)). Suomen asiantuntijat (YM, MMM, LVM, Syke, Tilastokeskus, VTT) osallistuivat aikanaan (kevät 2024) CAO4:n valmisteluun liittyvään kansalliseen konsultaatioon, ja näin CAO4:n eri laskentojen taustaoletukset saatiin kuntoon. Nostoja CAO4:stä:

- NECD:n mukaisten ilmansaasteiden päästöjä on vähennetty huomattavasti lukuun ottamatta ammoniakkia, jonka päästöt laskevat hitaasti.
- Päästöjä vähentäviä lisätoimia tarvitaan, sillä vain neljä jäsenvaltiota (mm. Suomi) näyttää saavuttavan päästövähennysvelvoitteet vuoteen 2030 mennessä (With Existing Measures, WEM).
- Vaikka ilmansaasteet ovat yleisesti ottaen vähentyneet, ilmansaasteiden vaikutukset terveyteen ja ekosysteemeihin ovat edelleen ongelmallisia.
- Vuonna 2022 suurin osa EU:n kaupunkialueilla asuvista ihmisistä altistui ilmansaasteille siinä määrin, että ilmansaasteet vahingoittavat heidän terveyttään.

- Ilmansaasteet vaikuttavat etenkin sosioekonomisesti heikoimmassa asemassa oleviin, herkkiin ja haavoittuviin väestöryhmiin.
- Rehevöitymisen kriittisen kuormituksen raja ylittyi 73 %:lla EU:n ekosysteemeistä vuonna 2022.

Kesäkuun loppuun mennessä valmistuu Commission Staff Working Document, jossa todennäköisesti on suuntaviivoja, mitä voi olla arvioinnin lopputuloksena.

Arvioinnin on oltava valmis vuoden 2025 loppuun mennessä (NECD:n artikla 13). Arvioinnin lopputuloksena voi esimerkiksi olla, että NECD:ssä ei ole muutostarpeita tai että direktiiviä tulisi muuttaa ja miten.

Lisäksi asiaa on käsitelty ja käsitellään komission vetämässä jäsenmaiden NECD-siantuntijoiden verkostossa.

7. Vuoden 2023 ilmansaasteiden päästöinventaariorio

Katja Ohtonen esitteli vuoden 2023 päästöinventaariorio.

Päästövähennysvelvoitteet saavutettiin. Dia on Tiimerin kokousaineistoissa.

Vuoden 2025 inventaariolähetystä edeltäneissä aiempien vuosien päästöjen taaksepäin laskennoissa ilmeni, että ammoniakkin päästövähennysvelvoitetta ei saavutettu vuosina 2020 ja 2021. Suomi on hakenut uusien päästölähteiden ja päästökerroinmuutosten perusteella ns. joustoa, jolla päästään myös ko. vuosina takaisin ns. compliance-tilaan.

Kokouksessa käytiin keskustelua mm. seuraavista asioista:

- Joustohakemuksen arvioinnin etenemisestä CLRTAP:n/NECD:n alaisissa tarkastustiimeissä ja milloin hakemuksen hyväksymis-/hylkäyspäättös on odotettavissa. Lopputuloksen varmistuminen on odotettavissa arviolta vuoden 2025 loppuun mennessä.
- Ilmansaasteiden päästöraportoinnin syklistä ja siitä, mistä julkisista lähteistä löytyy kootusti tiedot päästöistä. Niko Karvosenoja jakoi linkin Suomen ympäristökeskuksen sivulle "Ilman epäpuhtauksien päästöt Suomessa" ([linkki](#)).
- Ilmanlaadun seurantatiedoista kunnittain ja alueittain. Jarkko Niemi jakoi linkin Ilmatieteen laitoksen sivulle "Ilmansaasteet" ([linkki](#)).

8. Ajankohtaista KISON toimeenpanosta

Katupöly

Ilmanlaatudirektiivin mukaisen ns. hiekoitus- ja suolauspoikkeaman käytön ohjeen kirjoittamistyö on meneillään. Kirjoitusryhmään saatiin mukaan suomalaisjäsen. Katupölyteemaryhmä toimii jäsenen taustatukena.

Pienpoltto

Uusimiskannusteselvitys valmistui ([linkki](#)). Yleisin syy sille, että tulisijan uusimista ei harkita, on se, että olemassa olevat tulisijat ovat kunnossa, toimivat ja niillä on käyttöikää jäljellä. Esimerkiksi 10-30 %:n taloudellinen tuki tulisijan vaihtamiselle nostaisi hiukan vaihtohalukkuutta. Vähennetyn pienhiukkaspäästön hinta (€/kt) olisi kuitenkin varsin korkea. Hinta ylittäisi saavutettujen terveyshyötyjen arvon.

Kahden eri puunpolttopaketyksen ([YM](#) ja [HSY](#)) tulosten vertailuhanke on alkamassa. Kyselyissä oli tarkoituksella neljä täysin samaa kysymystä. Tuloksia vertaamalla lisätään ymmärrystä puunpoltto tavoista.

Ympäristökasvatus

KISON toimenpiteen "M7: Ilmansuojelulähettiläs kouluihin ja järjestöihin -hanke" – toimeenpano on ollut hidasta.

Keski-Suomen ELYn valtakunnallisena erikoistumistehtävänä on ympäristökasvatuksen edistäminen. Keski-Suomen ELYn kanssa käydyissä keskusteluissa selvisi, että vastaavatyypisiä "lähettiläitä" on ollut aiemminkin, kuten "Luontoliiton susilähettiläät" ja "Ympäristöjärjestöjen kouluttamat ilmastolähettiläät". Käytännössä lähettilästoiminta on edellyttänyt rahoitusta järjestöltä tai vastaavalta muulta taholta. Keski-Suomen ELYn asiantuntija esitteli myös MAPPA-alustaa ([linkki](#)), joka on koko maan tason hakupalvelu ja jakamisalusta mm. ympäristökasvatukseen, ilmastokasvatukseen ja ulkona oppimiseen. Hakusanalla "ilmansuojelu" MAPPA-alustalta ei löydy materiaaleja. "Ilmanlaatu" tuottaa kahdeksan osumaa: mm. Helsingin kaupungin Ilmari-hankkeessa tuotetut materiaalit, tietoa järkevästä ilmanlaadun bioindikaattoreina sekä yläkoululaisille suunnattu video "Ilmakehän pienhiukkaset".

Tutustuttiin HSY:n tekemiin ympäristökasvatusmateriaaleihin. Jarkko Niemen esitys on Tiimerin kokousaineistoissa.

Todettiin, että kootaan olemassa oleva ilmansuojeluaiheinen ympäristökasvatusmateriaali ja jaetaan materiaalit paremmin saataville MAPPA:n kautta. Käytetään hakusanana "Ilmanlaatu"-sanon lisäksi myös "Ilmansuojelu"-sanaa. Pyritään nostamaan olemassa olevia ilmansuojeluaiheisia ympäristökasvatusmateriaaleja somejaoilla ja mahdollisesti esim. nettiuutisella.

"Lähettiläs"-toiminnan aloittaminen edellyttäisi rahoitusta ja järjestökumppania, eikä tätä lähdetä edistämään.

Kokouksessa todettiin, että nuorille tulee viestiä heitä kiinnostavista aihepiireistä (esim. sähkömopot) ja kanavissa, joita he käyttävät.

9. Muut asiat

Ilmanlaatu maankäytön suunnittelussa -ohjeen päivitys on käynnistymässä. Aiempi ohje julkaistiin vuonna 2015 ELY-keskuksen julkaisuna 2015:2 ([linkki](#)). Ohjeen päivitystarve liittyy uuden ilmanlaatudirektiivin kansalliseen toimeenpanoon: on pystyttävä suunnittelemaan ympäristöä, jossa raja-arvot eivät ylity nyt eikä tulevaisuudessa. Uuden ilmanlaatudirektiivin myötä suurin osa sitovista raja-arvoista (voimaan 2030) tiukentuu, ja niiden ylittyminen paikoin Suomen taajamissa on mahdollista, jos lisätoimia ei tehdä. Päivitys toteuttaa useita Kansallisen ilmansuojeluohjelman 2030 toimenpiteitä. Keskustelussa nousi esiin, että mahdollisuuksien mukaan ohjeen päivityksessä tulisi ottaa huomioon myös YVA-asiat.

LIKE-hanke on valmistunut ([linkki](#), sivun teksti on osin vanhentunutta). Hankkeessa siirrettiin liikenteen ja työkoneiden päästöinventaariolaskennat VTT:ltä Tilastokeskukseen. Liikenteen ja työkoneiden päästöinventaarioita ja -skenaarioita kehitetään erillisessä hankkeessa, jotta taataan jatkuvuus ja saadaan tuotettua tarvittavat skenaariot myös tästä eteenpäin.

10. Seuraava kokous

Toimeenpanoverkko kokoontuu yleensä kahdesti vuodessa. Seuraava kokous ehdotetaan pidettävän marras-joulukuussa 2025. Ajankohta selvitetään erillisellä Doodle-kyselyllä.

Seuraavan kokouksessa aiheena alustavasti ainakin:

- KISON toimenpiteiden toteutumisen seuranta
- Päästökattodirektiivin (NECD) arvioinnin tilannekatsaus

Seuraava kokous ehdotetaan pidettävän lähtökohtaisesti läsnäkokouksena, mutta mahdollistetaan myös etäosallistuminen (Teams).

11. Kokouksen päättäminen

Oili Rahnasto päätti kokouksen klo 12.00.

Oili Rahnasto
Hallitusneuvos
Toimeenpanoverkon puheenjohtaja

Katja Ohtonen
Erityisasiantuntija
Toimeenpanoverkon asiantuntijasihteeri

Aineistot Kokousaineistot Tiimerissä ovat Tiimerissä (Toimeenpanoverkko > Kokousaineistot, [linkki](#))

Jakelu Läsnä olleet
Poissa olleet toimeenpanoverkon jäsenet

- Kaarle Kupiainen, ympäristöministeriö
- Birgitta Vainio-Mattila, maa- ja metsätalousministeriö
- Mikko Savolahti, Suomen ympäristökeskus
- Katriina Kyllönen, Ilmatieteen laitos
- Heidi Lettojärvi, Energiateollisuus ry

Poissa olleet asiantuntijat

- Taiju Virtanen, Väylävirasto, Katupölyteemaryhmän puheenjohtaja
- Maria Myllynen, Espoo, Pienpoltteemaryhmän puheenjohtaja